

บทบาทการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครู
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1

ปัทมภรณ์ ปานสรวง

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่องบทบาทการบริหารงานวิชาการตาม
ทัศนะของผู้บริหารและครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 เสนอโดย
นางปิ่นเนการ์ณ ป่านสว่าง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

(นายตระกูล จันทสุนทร)

วันที่ 22 เดือน กันยายน พ.ศ. 2551

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ สุขเดहा)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย สมมิตร)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติ โพธิ์ศรีสูง)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	บทบาทการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย สมมิตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติ โพธิ์ศรีสูง
ชื่อนักศึกษา	ปัทมภรณ์ ปานสว่าง
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 และ 2) เปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน รองผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2549 จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 45 คน รองผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ จำนวน 45 คน และครูผู้สอนจำนวน 1,560 คน รวมทั้งสิ้น 1,650 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คำนวณโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ เท่ากับ 330 คนประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 45 คน รองผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ จำนวน 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 240 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วย การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายด้าน
2. การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานวิชาการ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 เป็นดังนี้
  - 2.1 บทบาทการบริหารงานวิชาการ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียน จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้ง 6 ด้าน

2.2 บทบาทการบริหารงานวิชาการ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียน
จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า แตกต่างกันในบทบาทด้านงานบริหารหลักสูตร งานนิเทศภายใน งาน
ส่งเสริมวิชาการ และงานวิชาการ ส่วนบทบาทด้านงานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร งานสื่อและ
นวัตกรรม และงานวัดผลและประเมินผล พบว่าไม่แตกต่างกัน

2.3 บทบาทการบริหารงานวิชาการ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียน
จำแนกตามอายุ พบว่า งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร งานบริหารหลักสูตร และงานส่งเสริม
วิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนงานสื่อและนวัตกรรม งานวัดผลและ
ประเมินผล และงานนิเทศภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 บทบาทการบริหารงานวิชาการ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียน
จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.5 บทบาทการบริหารงานวิชาการ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียน
จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.6 บทบาทการบริหารงานวิชาการ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียน
จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.2 said roles when classified by position were different in the aspect of curriculum administration, internal supervision process, academic job promotion and academic jobs, however, the aspect of curriculum and curriculum development, materials and innovation, and evaluation and assessment were not different.

2.3 when classified by age, they were found difference at a .01 level of statistical significance in curriculum and curriculum development, curriculum administration, academic job promotion; however, they showed difference at a .05 level of statistical significance in materials and innovation, internal supervision process, and evaluation and assessment.

2.4 said roles when classified by work experience were not different.

2.5 said roles when classified by educational level were not different.

2.6 said roles when classified by school size were not different.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมุ่งศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จและความร่วมมือของหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และถือเป็นเกียรติอย่างสูง จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย สมมิตร ประธานชมรมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติ โพธิ์ศรีสูง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนาห์ สุขเขตหา ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า นายสมเฒ่า สหกร ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิคม สยังกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้การแนะนำการปรับปรุงเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์นี้เป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียน รองผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณคณะอาจารย์ผู้สอนทุกท่าน เพื่อนนักศึกษาปริญญาโท รวมทั้งรุ่นพี่ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งมิได้กล่าวมาที่นี่ มีส่วนนำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นสักการบูชา พระคุณ บิฑามารดา และครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ผู้วิจัยตั้งแต่เยาว์วัยถึงปัจจุบันตลอดจนผู้มีพระคุณที่สนับสนุนให้การช่วยเหลือมาโดยตลอด

ปัทมการณ์ ปานสว่าง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
การบริหารโรงเรียน.....	11
ความหมายการบริหารโรงเรียน.....	11
งานการบริหารโรงเรียน.....	11
ขอบข่ายของการบริหารโรงเรียน.....	13
บทบาทในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร.....	16
บทบาทการบริหารงานวิชาการ.....	19
ความหมายของบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนางานวิชาการ.....	19
ความหมายของการพัฒนางานวิชาการ.....	20
ขอบข่ายบทบาทผู้บริหารโรงเรียน.....	21
การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน.....	22
งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร.....	22
งานบริหารหลักสูตร.....	26
งานสื่อและนวัตกรรมการ.....	37
งานวัดผลและประเมินผล.....	39
งานนิเทศภายใน.....	42
งานส่งเสริมวิชาการ.....	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
งานวิจัยภายในประเทศ.....	50
งานวิจัยต่างประเทศ.....	52

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	83
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	83
สมมติฐานการวิจัย.....	83
วิธีดำเนินการวิจัย.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	85
อภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	105
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	115
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือ.....	117
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (try out) เครื่องมือในการวิจัย.....	123
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย....	126

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....

หน้า

129

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 คะแนนเฉลี่ยตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	3
ตาราง 2 คะแนนเฉลี่ยตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	4
ตาราง 3 จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามตำแหน่ง.....	55
ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ.....	63
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทการบริหารงานหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1.....	65
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทการบริหารงานบริหาร หลักสูตรตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1.....	66
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทการบริหารงานสื่อและ นวัตกรรมตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1.....	69
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทการบริหารงานวัดและ ประเมินผลตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1.....	70
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทการบริหารงานนิเทศ การศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1.....	71
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทการบริหารงานส่งเสริม วิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 1.....	72
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1.....	72
ตาราง 12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับบทบาทการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารและครู จำแนกตามเพศ.....	74
ตาราง 13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับบทบาทการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารและครู จำแนกตามตำแหน่ง.....	74

ตาราง 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบระดับบทบาทการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครู จำแนกตามอายุ.....	75
ตาราง 15 การเปรียบเทียบระดับบทบาทการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามทัศนะ ของผู้บริหารและครู จำแนกตามอายุเป็นรายคู่.....	77
ตาราง 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบระดับบทบาทการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	78
ตาราง 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับบทบาทการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตาม ทัศนะของผู้บริหารและครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	80
ตาราง 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบระดับ บทบาทการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครู จำแนก ตามขนาดสถานศึกษา.....	80
ตาราง 19 การเปรียบเทียบระดับบทบาทการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามทัศนะ ของผู้บริหารและครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่.....	82

สารบัญภาพ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....

หน้า

9

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี